

måneder etter ekstraksjonene, slik som anbefalt i boken. Det er med noe undring jeg ser at det settes inn ti tannimplantater i overkjeven for en 11-leddet bronkonstruksjon. Også i underkjeven settes det inn ti implantater. Det er mulig at teknologien er så fascinerende at det er vanskelig å begrense seg. Faglig dokumentasjon har slikt antall av implantater ikke. Det kan også stilles spørsmål ved bruk av CT og strålebelastningen dette gir, for innsetting av standard entannsimplantat. Behandlingen bør vel være for mer kompliserte tilfeller. Cone-beam CT-apparatur anbefales i boken på grunn av atskillig mindre strålebelastning enn standard CT, uten at dette gir dårligere bildefremstilling.

Det er ingen tvil om at computerstyrt behandling vil øke og gi både behandlere og pasientene sikrere behandling og bedre resultater. For alle som steller med tannimplantatbehandling og vil nå litt videre bør boken være på ønskelisten. Den gir en god bakgrunn i behandlingsformen og nye teknologiske fremskritt må uansett tilføres fortløpende.

Knut Tornes

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2009. 230 sider, rikt illustrert. ISBN-978-0-86715-477-1

Greenwood M, Seymour RA, Meechan JG:
Textbook of human disease in dentistry



Det er viktig for tannhelsepersonell å kjenne til hva som skjuler seg bak pasientens generelle anamnese og medisinske status. Slik informasjon kan en finne i en nylig utgitt, tiltalende, engelsk lærebok. Boken er i tilnærmet A4-format og med god papirkvalitet. Forsiden illustrerer spennvidden i innholdet og den er ellers lekkert illustrert med fargefigurer og – fotografier.

Boken omfatter 20 kapitler som dekker det aller meste innen klinisk og laboratoriemessig medisin. Her finnes kapitler som omhandler mikrobiologi,

immunologi, hjerte/kar, lungemedisin, nyresykdom, mage/tarm, nevrologi, hud, endokrinologi, muskel/skjelettlidelser, blodsykdommer, angst/smertekontroll, onkologi, psykiatri, akuttmedisin, farmakologi samt emner innen eldre og barns helse. De medisinske tilstandene beskrives i forhold til etiologi, symptomer og behandling. Særlig vekt er lagt på sykdommene og deres eventuelle behandling relatert til tannlegers virksomhet. Men, orale manifestasjoner av generelle lidelser er bare i liten grad omtalt. Forfatterens intensjoner har vært å sette den odontologiske tilstand inn i en medisinsk kontekst – for om mulig å tilpasse og effektivisere den odontologiske behandling.

Det engelske språket er lettfattelig og kapitlene har en logisk inndeling og oppbygging. I alt 29 forfattere har vært involvert i utarbeidelsen hvorav 11 synes å ha tannlegebakgrunn og 18 å ha legebakgrunn. Kapitlene varierer noe i hvor omfattende de er, men formen er gjennomgående ganske lik. Det oppgis ingen referanser. Boken avsluttes med tabeller for kjemiske/hematologiske normalverdier og indeks.

Noen av kapitlene er svært omfattende og sannsynligvis utenfor rammen av det som en kan forvente av en tannlegestuderende. Dette gjelder blant annet øyekapitlet og hematologikapitlet. Her beskrives inngående sykdomstilstander – som grå stær og transfusjonsmedisin – på en måte som synes å mangle relevans for odontologisk virksomhet.

Læreboken er ellers en utmerket basis for nærmest hele spekteret av medisinske tilstander. Målgruppen hevdes å være odontologiske studenter. En svært pliktoppfyllende student med høye faglige ambisjoner vil nok ha stort utbytte av å lese boken fra perm til perm. Men i en vanlig odontologisk praksis er boken for omfattende annet enn som oppslagsverk. For tannleger som spesialiserer seg innen kirurgiske eller patologiske fagfelt, gir den et svært adekvat medisinsk grunnlag. Tannleger som arbeider i sykehus eller med pasienter som har spesielle sykdomstilstander/-behov (for eksempel innen gerodontologi og/eller han-

dicapomsorg), vil også ha god nytte av boken.

Gunhild Vesterhus Strand

Oxford: Wiley-Blackwell; 2009. 325 sider. ISBN 978-1-4051-7033-8

Gilles J. Lavigne, Peter A. Cistulli and Michel T. Smith, editors:

Sleep medicine for dentists. A practical overview

Denne boken har ambisjoner. Den har hele tre forordforfattere og en introduksjonsforfatter. I et av forordene hevdes det at søvnmedisin har en sterk tilknytning til odontologien spesielt med fokus på tannlegen som diagnostiker av mulige årsaker til søvnforstyrrelser, og som henviser til legespesialitetene som behandler dette. I frisk Nordamerikansk stil omtales denne boken som et verk om søvnmedisin som vil være et utgangspunkt for fremtidig utvikling og forskning innenfor odontologien.

Hva har så denne boken å by på? Boken er på 210 sider med en rik indeks til slutt. Den er bygget opp i fire seksjoner hvor den første seksjonen som presenterer en introduksjon til odontologisk søvnmedisin inneholder tre kapitler. Den andre seksjonen gir en orientering om respirasjonsproblemer under søvn med åtte kapitler. Den tredje seksjonen presenterer bruxisme og bevegelsesforstyrrelser i tyggeapparatet under søvn. Denne seksjonen inneholder seks kapitler. Den siste seksjonen omtaler søvn og orofacial smerte med til sammen sju kapitler. Forfatterlisten er imponerende med i alt 45 forfattere som enten alene eller i samarbeid har forfattet kapitlene. Samtlige forfattere fremstår høyst berettiget som kapasiteter innenfor hvert sitt fagfelt. Det er gledelig at kjente forfattere fra våre naboland er invitert til å gi sine bidrag.

Alt i alt er det et imponerende utvalg av fagpersoner man blir konfrontert med samt en mengde generell informasjon. Men hva sitter man igjen med etter gjennomlesning av boken? Denne anmelder, som gjerne lar seg henføre av god faglitteratur, må innrømme at han blir sittende igjen med blandede følelser og tenker høyt: Hva er egentlig budskapet i boken? De to

første seksjonene gir en grei, men enkel, innføring i hva søvnmedisin kan dreie seg om. Spørsmålet er om en omtale av hva søvnmedisin innebærer, bearbeidet for tannleger, er bedre enn den allerede eksisterende, rike faglitte-ratur om emnet innen medisinen. Jeg vil tro at dersom man er tilstrekkelig interessert i temaet går man direkte til kildene. Innholdet i de to neste seksjo-nene kjenner man forholdsvis godt igjen fra før, men da presentert innen-for TMD- og kronisk smerteproblema-tikk. Interessante kapitler i seksjon to er kapitlene om oral apparatur mot snorking og søvnapnoe/hypopnoe, og om kjeveortopedisk behandling.

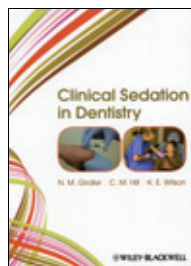
Problemet med boken er at den tar utgangspunkt i et medisinsk spesialfelt som i Skandinavia er rimelig godt dekket klinisk innenfor øre-nese-hals-fag-feltet og hvis hovedtyngde bør ligge innenfor medisinen. Boken bærer preg av en mulig god idé som det ikke er brukt nok ressurser på til å forløse. Etter min mening er det er benyttet for mye resirkulert indirekte bakgrunnsin-formasjon i bokens siste seksjoner. Hvis bokens hensikt er å være et utgangspunkt for fremtidig utvikling og forskning, bør man starte allerede nå med neste utgave hvor den er strammet betydelig opp og gjort mer klinisk relevant for tannlegen.

Under sterk tvil vil jeg anbefale boken til meget spesielt interesserte kolleger.

Lasse A. Skoglund

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.;
2009 210 sider, ilnbnbundet.
ISBN-978-0-86715-487-0

Girdler NM, Hill CM, Wilson KE:
Clinical Sedation in Dentistry



I følge forfatterne er denne boken en dekkende lærebok for tannlegestudenter, odontologisk fagpersonell og tannleger om prinsipper og klinisk utførelse av sedasjon i tannlegepraksis. Boken gir umiddelbart et godt inntrykk. Den er på til sammen 176 paginerte sider og trykket som paperback. Boken er

trykket på matt papir i et velegnet format som ligger godt i hånden og gjør den behagelig å lese. Den er svært oversiktlig og forsynt med illustrasjoner og tabeller som er fargelagt eller i svart/hvitt. Dette gjør disse lett å lese og å forstå. Bakerst finner man en vel-fungerende indeks. Forfatterne som alle har en betydelig klinisk bakgrunn innenfor sedasjonsteknikk i Storbri-tannia har bygget opp boken med til sammen 10 logiske kapitler.

Det første kapitlet gir en enkel, men god, oversikt over fenomenet behandlingsangst i tannlegestolen. Det andre kapitlet gir en lettfattelig og fin oversikt over anatomi og fysiologi med vekt på det kardiovaskulære apparat og respirasjonssystemet. Deretter gir det tredje kapitlet leseren en god innføring i klinisk pasientvurde-ring hvor det inngår en fin presenta-sjon av hvilke pasientforhold som skal vurderes før pasient selekteres til en eventuell sedasjon. Kapittel fire gir en god oversikt over de farmakologiske egenskaper til lystgass brukt som relativ analgesi og intravenøse sedasjonsmidler som diazepam og midazolam, samt andre legemidler som brukes i Storbritannia og enkelte andre land. Flumazenil omtales også. Kapittel fem er et forholdsvis kort kapittel som pre-senterer legemidler til oral sedasjon. Minuset for lesere i Skandinavia er her at legemidler som ikke utgjør stan-dard-armamentariumet i Storbritan-nia, som for eksempel flunitrazepam ikke omtales.

I kapittel seks begynner beskrivel-sen av den kliniske bruk av inhala-sjonssedativa med beskrivelse av utstyr og teknikker samt pasientfor-holdsregler. Dette kapitlet er meget godt skrevet og godt illustrert slik at tekstens innhold får en visuell mening. Kapittel syv gir den samme gode beskrivelse av prosedyre og utstyr samt teknikker ved intravenøs seda-sjon.

Kapittel åtte tar for seg komplika-sjoner og akutsituasjoner. Igjen klarer forfatterne og gi en utmerket oversikt over utstyr inkludert legemidler og prosedyrer for å håndtere slike situa-sjoner. Kapittel ni tar for seg proble-matikken omkring sedasjon og tannle-gebehandling av pasienter som utgjør en særskilt utfordring med hensyn til

tannlegebehandling. Her diskuteres meget fornuftig de hensyn som må vurderes i forhold til begrepet «tannbe-handling i forhold pasientens beste interesser» før en sedasjon velges. Her redegjøres kort, men informativt også for de vanligste pasientgrupper med tilhørende symptomer som krever spe-siell vurdering eller beredskap før en eventuell sedasjon igangsettes. Det siste kapitlet behandler medisinsk-juridiske og etiske hensyn omkring sedasjon og tannlegebehandling. Dette kapitlet er skrevet med hensyn til de sedasjonsmetoder og juridiske ret-ningslinjer omkring ansvarsforhold som gjelder for tannleger i Storbritan-nia. Selv om kapitlet ikke beskriver nøyaktig de samme retningslinjer som gjelder i Norge så er dette meget inter-essant lesning.

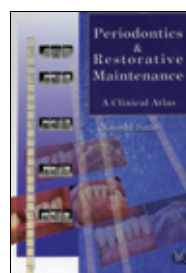
Denne boken er skrevet av dyktige klinikere ut fra de forutsetninger som er tilrettelagt for sedasjon i Storbritan-nia. Det eneste problemet er at den leg-ger en stor del av vekten på teknikker som ikke er akseptert for tannleger i Norge. Det gjør at det lille ekstra som hadde gjort den til en utmerket lære-bok i Norge mangler. Da dette er sagt må det også understrekes at boken er god og den er meget pedagogisk tilret-telagt. Alle som er interessert i seda-sjon bør ha nytte av å lese denne boken, spesielt kapitlene om doku-mentasjon av prosedyren som er valgt ved sedasjonsbehandling og pasient-vurdering.

Lasse A. Skoglund

Wiley-Blackwell, Chichester, United
Kingdom, 2009. ISBN-978-1-4051-8069-6

Tiltalende kasuistikkbasert dokumentasjon om viktigheten av periodontalt vedlikehold
Naoshi Sato:

Periodontics & Restorative Maintenance: A Clinical Atlas



Boken henven-der seg i før-ste rekke til all-mennpraktiseren-de tannleger med interesse for perio-donti og protetikk. Målsetningen med boken er å under-